

Улахан белеххе дьайымал технологической картата
Темата: Суол бэлиэлэрэ

Иитээччи: *Алексеева Нюргустана Романовна*
№2 «Елочка» уьуйаанын иитээччитэ,
Элгээйи сэл., Сунтаар улууьа.

Сыала: Оьону суолга баар бэлиэлэри кытары бислиһиннэри; Δ – сэрэтэр, О – кенүллээбэт; □ - көрдөрөр кэпсиир; ГАИ үлэһитэ, кини үлэтэ; светофор уотун уочарата уонно өннөрө; «Зебра» уонна «Жезл» билсиһии; суолга больомтолоох буолуу, быраабыланы хатылааһын (суол быраабылата улахан дьонно уонна оьолорго биир).

Тыл үлэтэ: Зебра, Жезл, Фуражка.

Дьарык барыта 1чааһа:

- Оьолоор, бугун биһиэхэ олус интэриэһинэй дьарык буолуо. Бу дьарыкка элбэх сананы билиэхпит уонна билэрбитин хатылыахпыт.

Биһиэхэ Маша куукула күүлэйдии кэллэ уонна өссө көрдөһүүлээх.

Маша: - Дорооболорун, оьолоор. Бүгүн эһигини кытары оонньуу кэлэн иһэн суолу кыайан туораабакка турдахпына биир дьикти мастаах киһи кэлэн көмөлөстө.

Иитээччи: - Тыый, ол ким эбитэ буолла?

Маша: - Күөх танаастаах уонна фуражкалаах.

Иитээччи: - Ээ, мин биллим ол кимин. Оттон эһиги? (Таабырын)

Кыһын тымныыга, сайын итиигэ

Суолга бэрээдэги көрөр

Аптаах мастаах буолар

Суоппардар убаастыыллар

Барабыланнан айанныыллар.

Сөпкө эттигит ити ГАИ инспектора.

- Биһиэхэ суолбутугар араас массыыналар элбэхтэр: иномаркалар, автобустар уо.д.а. Дьоннор улэлэригэр, үөрэхтэригэр, наадаларыгар айанныыллар. Бары ыксыыллар. Ол да буоллар кинилэр быраабыланы тутуһан айанныыллар. Суол устун массыыналар эрэ буолбакка сатыы дьон эмиэ бааллар. Массыыналарга анаан суоллары онороллор, оттон дьонно анаан тратуардары онороллор. Суолга быһылаан тахсыбатын диэн бэрээдэги ГАИ инспектора көрөр. Бу биһиэхэ ГАИ инспектора кэллэ (төрөппүт кэлбитэ, суох буоллабына кукла да буолар). Кини көрөргүт курдук халлаан күөх көстүүмнээх, төбөтүгэр фуражкалаах, сизьэр уонна атабар полоскалаах. Бу полоската боростуой буолбатах кини харанаҕа фара уотугар сырдаан көстөр. Өссө кини аптаах маһа икки өннөөх (хара уонна маһан) – жезл диэн аатырар.

Бүгүн биһиги ыалдьыппыт кэһиилээх кэлбит. Маннык бэлиэлэри ажалбыт (көрдөрөр).

Ханнык фигуралары санаталларый? Саамай сөп. Ол да буоллар бу бэлиэлэр атыны кэпсииллэр: Үс муннук-сэрэтэр бэлиэ

Төгүрүк- бобор бэлиэ

Түөрт муннук- көрдөрөр – өйдөтөр бэлиэ

Бугун биһиги бу бэлиэлэр сорохторун кытары билсиһиэхпит:

Сэрэтэр бэлиэ диэн туох дии саныыгыт? (Оҕолор эппиэттэрэ)

Бобор бэлиэ диэн туох дии саныыгыт? (Оҕолор эппиэттэрэ)

Көрдөрөн-өйдөтөр бэлиэ диэн туох дии саныыгыт? (Оҕолор эппиэттэрэ) (бэлиэлэри ырытыы, араастарын дьаарыстаан)

- Оҕолоор, ГАИ инспекторыгар өссө туох көмөлөһөрө буолуой? (Светофор). Кини хас харахтаах этэй? Саамай сөп.

Кыһыл харах – тохтоо диир

Араҕас харах – бэлэмнэн диир

Күөх харах – айаннаа диир.

Үс харахтаах светофор массыыналарга анаан, оттон дьонно икки харахтаах светофор баарын биһиги билэбит. (хатылыахха сөп)

Суолу туоруурга ханан баҕарар туораан барыахха сөп дуо? Тоҕо? (Оҕолор эппиэттэрэ) Саамай сөп суолу туоруурга «Зебра» көмөлөһөр. Зебрабыт туохха майгынныырый? (Жезлга)

2 чааһа:

Иитээччи: - Суол бэлиэлэрин бары биллибит, билигин бу бэлиэлэрбитин урууьуйдуохпут.

(Оҕолор суол бэлиэлэрин урууьуйдуулар.)

Оонньоу:

- Билигин биһиги бу билбиппитин оонньоон көрүөхпут.

(Суол оноробут; тротуар; «зебраны» тэлгиибит; кыргыттар – оҕолоох маамалар; уолаттар – суоппардар; биир оҕо – транспорт светофора; биир оҕо – дьон светорфора)

Түмүк.